

Olika val, olika sakfrågor

Riksdagsvalet och Europaparlamentsvalet skiljer sig åt på flera sätt, både vad gäller valrörelsens innehåll och väljarnas röstningsbeteenden (se faktablad 2024:4 och 2024:6). Delvis kan skillnaden förstås utifrån av subsidiaritetsprincipen. Principen innebär att EU bör fatta beslut så nära medborgarna som möjligt. Beslut tas alltså enbart på EU-nivå om det inte effektivt kan beslutas om på nationell nivå, och om medlemsstaterna har enats om att EU har rätt att fatta beslut i den sortens frågor (Europaparlamentet, 2023). Eftersom EU och nationell regering har olika befogenheter, hamnar delvis olika frågor i fokus hos väljarna inför valet. Tabell 1 visar vilka frågor som väljarna angav var viktigast för deras val av parti i riksdagsvalet 2018 respektive Europaparlamentsvalet 2019. I Europaparlamentsvalet 2019 var *Miljö och energi* den klart viktigaste frågan för väljarnas val av parti (44 procent), medan den i riksdagsvalet 2018 placerade sig först på en fjärdeplats. I riksdagsvalet var det i stället *Integration och immigration* som var den viktigaste frågan (32 procent), tätt följt av *Sjukvård och tandvård* (30 procent). *Integration och immigration* kom på andra plats som viktig fråga i Europaparlamentsvalet 2019, följt av EU och internationella frågor (som inte finns med på topp 10 i riksdagsvalet 2018).

Tabell 1 Viktiga frågor för partival i Europaparlamentsvalet 2019 och riksdagsvalet 2018 (procent)

Riksdagsvalet 2018		Plats	Europaparlamentsvalet 2019	
Integration och immigration	32%	1	44%	Miljö och energi
Sjukvård och tandvård	30%	2	32%	Integration och immigration
Utbildning	20%	3	18%	EU och internationella frågor
Miljö och energi	17%	4	9%	Demokrati och rättigheter
Äldreomsorg och pensioner	13%	5	6%	Lag och ordning
Skatter	8%	6	5%	Ekonomi
Lag och ordning	7%	7	5%	Ideologi
Arbetsmarknad	6%	8	5%	Fred/internationellt/försvar
Sociala frågor och problem	5%	9	5%	Moral och etik
Demokrati och rättigheter	4%	10	4%	Jordbruk och naturbruksfrågor

Källa: Valundersökningen 2018 och Europaparlamentsvalundersökningen 2019

Kommentar: Resultaten bygger på en kodning av öppna fritextsvar på frågor om vilka frågor som uppfattades som viktiga för partivalet. I valundersökningens eftervalsenkät lyder frågan: "Om du tänker på valet till riksdagen i år. Var det någon eller några frågor som var viktiga för dig när det gäller vilket parti du röstade på i riksdagsvalet den 9 september?" (och motsvarande fråga i Europaparlamentsvalundersökningen). Jämförelsen gäller röstande väljare i Europaparlamentsvalet och röstande väljare i riksdagsvalet. Det kodschema som använts för analysen av viktiga frågor för personalval är detsamma som SOM-institutets kodschema för viktiga samhällsproblem <https://www.gu.se/sites/default/files/2023-03/Kodbok%20Riks%202022.pdf>

Referenser:

Europaparlamentet, 2023. [Subsidiaritetsprincipen](#) | [Faktablad om Europeiska unionen](#) | [Europaparlamentet](#)